

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 16 • Perjantaina 20. elokuuta 2010

61. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

Kurkijoen 64. pitäjäjuhla Loimaalla 7.8. -8.8.2010

Hiitolaisten 63. pitäjäjuhla Porissa 7.8. -8.8.2010

**Tässä
lehdessä mm.**

Eino Vepsästä Kotiseutuneuvoss. 3
Hiitola-juhlien tapahtumia s. 4-5
Kurkijokelaisten pitäjäjuhlat
kuvin ja sanoin s. 6-9
Tulitikkumies s. 12

*Toimitus on avoinna tiistaisin
ja perjantaisin klo 9-14.*

**Seuraavat lehdet ilmestyvät
3.9., 17.9., 8.10., 22.10.**

Kurkijokelaisten 64. pitäjäjuhla onnistui erinomaisesti

Loimaan yhteiskoulu tarjosi hyvät puitteet juhlalle. Yleisöä oli edellisvuosien tapaan; lauantaina 350 henkeä ja sunnuntaina 300 henkeä.

Tänä vuonna tuli kuluneeksi 70 vuotta talvisodan päättymisestä ja ensimmäisestä lähdöstä Kurkijoelta. Tähän liittyen yleisö sai lauantain ohjelmassa nähdä koskettavan tanssi- ja näytelmäkokonaisuuden, jossa kuvattiin evakkojen iloja ja suruja sekä vastaanottavan väestön suhtautumista tulijoihin.

Nuorten saaminen mukaan toimintaan on tärkeää. Lauantai-illan yksi kohokohta olikin nuoren Karjalan kaipuu -orkesterin esiintyminen. Sunnuntaina media-alaa opiskeleva Antti Sahla esitti, osin viime kesän Kurkijoki-matkalla kuvatun, Kurkien kutsu dvd:n. Juhlissa kuultiin lisäksi kahden kurkijokelaistaustaisen ylioppilaan puhe. Nämä ovat hienoja osoituksia siitä, miten nuoret arvostavat juuriaan.

Tämän vuoden juhlan arvokkuutta lisäsi Loimaa-Seuran ja Kurkijoki-Säätiön anomuksesta Eino Vepsälle myönnetty kotiseutuneuvoksen arvonimi. Se on

kunnianosoitus monipuolisesta kotiseututyöstä niin Kurkiojen kuin Loimaan hyväksi. Samalla se kuvastaa Kurkijoelta muuttaneiden ja loimaalaisten keskinäistä arvontantoa.

Onnistuneesta juhlastamme kiitokset suurelle joukolle talkoolaisia, tarjoiluista erinomaisesti suoriutuneille martoille, lukuisille esiintyjille, Martti Meskasen johdolla käytännön järjestelyistä vastanneille Mellilän karjalaisille, palautekyselyyn vastanneille sekä tietysti runsaslukuiselle yleisölle.

Ensi vuoden juhla järjestelyistä vastaavat Loimaan karjalaiset. Myös kaikki muut ovat tervetulleita mukaan talkoisiin.

Tervetuloa juhlaan jälleen ensi vuonna ja tuo sukulaisesi ja ystäväsiikin.

Timo Rouhiainen
juhlatoimikunnan puheenjohtaja

Hartaus sunnuntaille
22.08.2010

**Jeesus,
paranta-
jamme**

Minulla on lapsesta saakka ollut erityinen suhde kuuroihin. Äidilläni oli kuuroja sukulaisia, ja setäni oli kuurojen pappi. Myöhemmin tätini teki työtä kuurosokeiden parissa. Vaikuttavinta ohjaukseni oli aikoinaan kuurosokeiden tv-jumalanpalvelus, jossa piispa Voitto Huotari ehtoollista jakaessaan viitto kuurosokean kirkkovieraan käteen: Tämä on meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis, sinun edestäsi annettu.

Tämän viikon evankeliumitekstissä Jeesus parantaa kuuron miehen. Ehkäpä siitä syystä, että olen nähnyt, kuinka täysipainoista elämää kuurot ihmiset voivat elää, minua puhuttelee kertomuksessa erityisesti Jeesuksen sanoma sana: Effata aukene! Sitä sanaan tarvitsevat kuurot ja kuulevat.

Tänä ihanan helteisenä kesänä olen kuullut monta tositarinaa raskaasta epäonnistumisesta, vakavasta sairastumisesta, syvästä surusta ja elämän kohtuuttomuudesta – ja jakanut sen kokemuksen itseen. On aikoja, jolloin elämä, esimies tai omat virheet lukitsevat meidät niin, että jäämme itsemme vangiksi. Samalla tavalla kuin tuo kuin evankeliumitekstin kuuro mies, joka ei itse voinut tehdä vammalleen mitään. Tai niin kuin toisessa tämän viikon tekstissä Mooses, joka näki vain omat rajoituksensa: ”Mutta, Herra, minä en ole koskaan ollut hyvä puhuja enkä ole nytkään, vaikka sinä olet puhunut minulle. Minulla on hidas puhe ja kankea kieli”.

Tällä viikolla Jeesus, parantajamme huokaa kanssamme ja sanoo: Effata – aukene! Vapaudu toivoon ja tosiasioille. Silloin illalla on vieraana itku, mutta aamulla ilo.

Satu Väättäinen

Satu Väättäinen on seurakuntapastori
Sotkamon seurakunnassa.

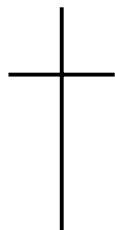

**Elvi
Miikkulainen
kiittää**

iloisesta yllätyksestä – nimityksestään Vuoden Kurjeksi Pitäjäjuhlien Muistojen illassa.

Kuvassa Elvin saama kurjen sulka ja jättiläiskokoiset kinnasneulat, joilla nimityksen luovuttaneen Lauri Laukasen mukaan saa tehtyä todella suuria kintaita.

Kuolleita

Veljemme

**Jussi
RAUTIAINEN**

* 14.7.1943 Kurkijoella
† 2.7.2010 Loimaalla

On siellä ikuinen kesänmaa,
sydän uupunut levätä saa.

Siskot ja veljet
perheineen,
muut sukulaiset ja ystävät.

Haudattu läheisten
länäollessa.

NIMIPÄIVÄT

Elokuu

20 Pe Sami, Samuli,
Samu, Samuel
21 La Soini, Veini
22 Su Iivari, Iivo
23 Ma Signe, Varma
24 Ti Perttu
25 Ke Loviisa
26 To Ilmi, Ilma, Ilmatar
27 Pe Rauli
28 La Tauno
29 Su Iina, Iines, Inari
30 Ma Eemil, Eemeli
31 Ti Arvi

Syyskuu

1 Ke Pirkka
2 To Sinikka, Sini,
Justus

Muistettavaa

Hiitolan Pitäjätseuran järj. rannalta ongintakipailu la. 21.8. klo 10-14. Paikka Lynas-kerin silta Pohjoisen satamatie n:o 272. Ajo ohje, Pori-Reposaaari tieltä oikealle (opasteet) Ahlasiin päin n. 3 km. Kokoonnutuminen parkkipaikalla. Tuu mukkaa pyytämää kallaa. Lisätietoja Seppo Kaljunen p. 050 5857472

Hiitolan Pitäjätseuran järj. Kesäretki su. 29.8. lähtö klo 12 Pori Linja-autoas. laiturin 9. Suuntana Rauma, Pohjoisen merenranta-tilalle jossa ruokailu, kahvit, laulua, soittoa ym. Lisätietoja ja sitova ilmoittautuminen Raija p 040 5387401 Tervetuloa, bussi täyttyy ilmoittautumisjärjestyksessä.

Loimaan Seudun Karjalaseuran syysristeily Viking Isabellalla 18.-19.10. (ma-ti), maanantai iltälähtö. Tarkemmat tiedot ja paikkavaraukset sihteeriltä p. 050-3628966.

Kalakurjet, joulutorimatka Tallinnaan 29.-30.11. (ma-ti). Majoittuminen hotelli Centralissa. Puhelimitse tarkemmat tiedot matkasta. Ilmoittautumiset 27.9. mennessä p. 050-3628966.

*Muista surussa
Kurkijoki-
adressilla*
hinta 8 €
saataavissa toimituksesta

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17
26.-31.7. SULJETTU

LOIMAA KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 040 718 7530

**Pekka Kyytisen
POSTIKORTIT**

Talvikuvia: • Pieni hiihtäjä • Joulupuu • Rekiäjä
Kesäkuvat: • Kevätkirkko • Kesänuotalla • Aitan ovella
• Rantavaja Laatokalla • Elopellolla

Hinta 1 €/kpl
+ postituskulut
Tilaa
toimituksesta

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Jaakko Taitonen (pj.), Raija Laaksonen,
Marjaliisa Laine, Tapio Nikkari ja Leena Virtanen
Toimitussihteerin sijaisena Antti Sahla
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
p. (02) 762 2551, 050-521 3336, toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 70 senttiä/mm + alv 23 %
Mustavalk. 50 senttiä/mm + alv 23 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 39 euroa
6 kk 23 euroa
Pohjoismaat 44 euroa
Muualle 52 euroa

Tilinumero: LSOP 523900-4897
Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- Niin sanottu kylmä sota päättyi 9.11.1989. Mitä tuona päivänä tapahtui?
- Mitä urheilulajia presidentti Mauno Koivisto harrasti?
- Mikä on ainoa Itämeressä pysyvästi elävä valas?
- Mikä laite valittiin vuoden 2007 turhakkeeksi?
- Mikä suuri musiikki-tapahtuma järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1985?
- Mikä merkittävä kirkollinen uudistus toteutui vuonna 1988?
- Minkä pohjoiskarjalaisen kunnan Kihaus-niminen musiikkitapahtuma on tehnyt tunnetuksi?
- Kuka erotettiin Suomen Pankin pääjohtajan paikalta vuonna 1983?
- Kuka suomalainen voitti ensimmäisenä Formula-1-luokan maailmanmestaruuden vuonna 1982?
- Kuka voitti Syksyn Sävel -kilpailun kolme kertaa 1980-luvulla?

13.08.2010 Ps. 81:11. ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Minä johdatin sinut pois Egyptin maasta. Avaa suusi, niin minä annan mitä tarvitset.”

14.08.2010 Ps. 81:14. ”Kunpa kansani vihdoin kuulis minua, kunpa Israel kulkisi minun teitäni!”

15.08.2010 12. sunnuntai helluntaista Luuk. 18:14. Jeesus sanoo: ”Jokainen, joka itsensä korottaa, alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se korotetaan.”

Virsi 304:5 Nimesi tähden minua nyt auta parannukseen. Suo, että tunnon vaivoissa turvaan vain armahdukseen. Sinua tahdon rakastaa ja armon voimin vaeltaa, sinulle elää, kuolla.

16.08.2010 Ps. 51:19. Murtunut mieli on minun uhrini, särkynyttä sydäntä et hylkää, Jumala.

17.08.2010 Sananl. 28:13-14. Joka rikkomuksensa salaa, ei menesty, joka ne tunnustaa ja hylkää, saa armon. Hyvin käy sen, joka tuntee pyhää pelkoa, tuhoon kulkee se, joka kovettaa sydämensä.

18.08.2010 Room. 3:23-24. Kaikki ovat tehneet syntiä ja ovat vailla Jumalan kirkkautta mutta saavat hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, koska Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi.

19.08.2010 Ps. 51:17. Herra, avaa minun huuleni, niin suuni julistaa sinun kuniaasi.

20.08.2010 Ps. 51:6. Sinua,

sinua vastaan olen rikkonut, olen tehnyt vastoin sinun tahtoasi. Oikein teet, kun minua nuhtelet, ja syystä sinä minut tuomitset.

21.08.2010 Ps. 51:11-12. Käännä katseesi pois synneistäni ja pyyhi minusta kaikki pahat tekoni. Jumala, luo minuun puhdas sydän ja uudista minut, anna vahva henki.

22.08.2010 13. sunnuntai helluntaista Mark. 7:34-35. Jeesus katsahti taivaalle, huokasi ja sanoi kuurolle: ”Effata.” Se merkitsee: aukene. Silloin miehen korvat aukenivat ja hänen kielensä vapautui, niin että hän puhui selkeästi.

Virsi 204:1 Herra Jeesus, Hengelläsi henkeäni liikuta, laupiaalla kädeläsi koske kuuron korvia. Mieltäni sä ohjaa niin, etten joudu eksyksiin. Sanasi tee eläväksi, minut sanan tekijäksi.

23.08.2010 Ps. 106:2. Kuka voi sanoiksi pukea Herran voimateot, kuka voi häntä kyllin ylistää?

24.08.2010 Moos. 4:11. ”Kuka on antanut ihmiselle suun? Kuka tekee ihmisestä mykän tai kuuron, näkevän tai sokean? Enkö juuri minä, Herra?”

25.08.2010 2 Kor. 3:5-6. Meidän kykymme on saatu Jumalalta, ja hän on myös tehnyt meidät kykeneviksi palvelemaan uutta liittoa, jota ei hallitse kirjain vaan Henki. Kirjain näet tuo kuoleman, mutta Henki tekee eläväksi.

26.08.2010 Mark. 7:37. Hyvin hän on kaiken tehnyt. Kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan.

Perhe uutisia

Reino Rouhiainen vietti 80-vuotissyntymäpäiviään Kurkijoen pitäjäjuhlien yhteydessä Lauantaina 7.8.2010 sukulaisten ja ystävien kesken. Kuvassa vasemmalta Sampo Rouhiainen, Jouni Rouhiainen, Satu Linkola, Johannes Linkola, Reino Rouhiainen, Timo Rouhiainen, Loviisa Linkola ja Salla Rouhiainen.

Lauantaina 7.8.2010 vihittiin avioliittoon Tarvasjoen tunnelmallisessa kynttilöin valaistussa kirkossa Nina Suvi Marianne Teerimäki ja Markus Antero Majanen. Tunnelmavalaistus johtui siitä että ukkonen katkaisi sähköt ennen vihkitilaisuuden alkua. Häätjuhlaa vietettiin Kavalton tilalla Piikkiössä. Markuksen ukki Pauli Kapanen (äidin isä) oli kotoisin Kurkijoen Sossuasta.

Tämä mies

Jäin nuorena leskeksi, tämä mies otti minut poikineen päiviin. Nyt lasteni lapsille antaa rakkautta, tämä isoin kirjaimin, IHMINEN.

Siinä hän on ja kättä kantaa, häneltä on leikattu olkapää. Niin vähän voin hänelle apua antaa, riisua päitä ja pukea päälle, en enempää.

Hän hellästi katsoo, kauniisti kiittää, sanoo ”Mihin ilman sinua joutuisin.” Monenlaista on saanut kanssasi niittää, ”Ollaan yhdessä aina, sanoo vieläkin.

Sirpa Aaltonen-Veikkolainen

Oikaisu

Edellisessä lehdessä oli sivulla 8 ”Uusi koti Kuuslahdessa” –juttuun eksynyt väärä kuvateksti. Sivun vasemmassa alalaidassa on kuva Kuuslahden uudesta talosta, eikä rantasaunasta, kuten kuvatekstissä sanotaan.

KIITOS

Lämmin kiitos teille kaikille, jotka työpanoksellanne osallistuitte Hiitola-juhlien järjestelyihin. Kiitos ohjelmansuorittajille sekä jokaiselle juhlaamme osallistuneelle.

Hiitola-säätiö - Hiitolan Pitäjaseura ry.

Kotiseutuneuvos Eino Vepsä ja hänen puolisonsa Rauni Vepsä.

Eino Vepsästä Kotiseutuneuvos

Kurkijoen pitäjäjuhlien arvokkaana ohjelmanumerona oli kotiseutuneuvoksen arvonimen virallinen luovutus Eino Vepsälle. Tätä arvonimeä ja tunnustusta olivat yhdessä hakeneet Loimaa-Seura sekä Kurkijoki-Säätiö. Kotiseutuneuvoksen arvonimen hakuprosessi on hyvin tarkka, sillä ainoastaan noin kolmannes hakemuksista hyväksytään.

Pitkällisen tarkastus- ja arviointiprosessin jälkeen arvonimen myönsi tasavallan presidentti Tarja Halonen. Virallisen kunniakirjan sekä avoimen kirjeen hän oli vahvistanut omakätisellä allekirjoituksellaan yhdessä silloisen pääministerin Matti Vanhasen kanssa.

Eino Vepsä on koko ikänsä ollut monessa mukana ja harva onkin toiminut niin

laaja-alaisesti kahden eri pitäjän kuten Kurkijoen ja Loimaan tunnetuksi tekemisessä ja monenlaisissa luottamustehtävissä. Täydellä syyllä Eino Vepsää voidaankin nimittää kahden pitäjän kotiseutuneuvokseksi.

Puheenvuorossaan Loimaa Seuran puheenjohtaja Jukka Ristimäki kertoi niistä perusteluista, joita vaaditaan arvonimen myöntämiseksi. Näissä hän mm. erityisesti painotti Einon roolia erilaisten urheilun, sekä kulttuuriharrastusten

toimijana, opettajana sekä merkittävän kirjallisen tuotannon aikaansaajana, lukuisien muiden seikkojen ohella. Kurkijoki-Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen puolestaan totesi, että Einon ansioluettelo on niin laaja, että sen lukeminen kestäisi koko juhlien ajan.

Eino Vepsä puheenvuorossaan ilmaisi kiitollisuutensa siitä, että on saanut osallistua moneen erilaiseen toimintaan Kurkijoella ja Loimaalla, se-

kä samalla seurata hänelle kummankin rakkaan alueen kehittymistä. Erityiskiitokset hän antoi vaimolleen Raunille, joka Einon sanojen mukaisesti on toiminut hänen puhelinvastaaajanaan, sihteerinään ja tukenaan silloin kun muut toimet ovat pitäneet hänet poissa tekemästä niitä kotitöitä, jotka olisivat hänelle kuuluneet.

Lue Eino Vepsän haastattelu seuraavassa Kurkijokelaisessa.

Teksti ja kuvat: Jaakko Taitonen

Kuvassa oikealta Loimaa Seuran puheenjohtaja Jukka Ristimäki, sihtööri Liisa Kylämarkula, Rauni ja Eino Vepsä, sekä Kurkijoki-Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen ja hallituksen puheenjohtaja Lauri Laukkanen

Uosukainen ja Pöysti Hiitola-juhlassa

Hiitolan 63. pitäjäjuhlat pidettiin 7.-8.8.2010 Porissa. Pääjuhlassa oli juhlapuhujana valtioneuvos *Riitta Uosukainen*, joka kehotti olemaan aidosti ja näkyvästi karjalaisia. Kadettikoulun johtaja, eversti *Timo Pöysti* oli paikalla lukion kolmasluokkalaisten Senni tyttärensä kanssa. Pöysti kertoi Juuret Hiitolassa puheessaan karjalaisuuden muistikuvista, joita oli jäänyt nuoruudessa. Musiikillisen nautinnon tarjosivat Porilaissoittokunta pienoiskonsertissaan ja Evakot-lauluryhmä Karjalan muistojen parissa.

Miten karjalaisuus näkyy sinussa?

Juhlapuheen pitänyt valtioneuvos Riitta Uosukainen oli valinnut teemakseen Miten karjalaisuus näkyy sinussa? Hän totesi, että puheen pitäisi aina olla virkistymisen ja hengittämisen paikka. – Ilmoitan siis, että tämä on arkipuhe, sillä minulle karjalaisuus on koko persoonan läpäisevä arkiasia. Minussa karjalaisuus näkyy puhe- laisuutena ja vilkkautena, ripaus pohjalaisuutta vain vahvistaa asiaa. Ydinkysymys on, miten karjalaisuus ja hiitolaisuus näkyy Sinussa, aloitti puhuja.

Uosukainen totesi, että kauas vaelsit karjalainen, kun Poriin ja Satakuntaan patikoit. Hänellä on kylä täälläkin ollut hauskaa. – Olen huono shoppailija, mutta Porissa olen tehnyt heräteostoksen: ostin ukulelen. Olen luvannut joskus esiintyä Porissa: ukulele ja Uosukainen on hyvä yhdistelmä jo alkusoinnun takia; kenties Sofia Uosukainen (5 v) toteuttaa mummin lupauksen. Niinhän kulttuuri kulkee. Puhuja kertoi tehneensä Porista kotoisin olevien kanssa monia töitä, heitä ovat ministerinsihteerini Tuula Hämäläinen, taiteilijat Jorma Uotinen, Jukka Rintala ja Pasi Tammi, joka on maalannut hänen muoto-

Rutinoitunut hiitolaisten lauluryhmä Evakot esitti tunteellista musiikkia.

kuvansa Eduskuntataloon.

Hän viittasi sodan rankaan suoneniskuun muutamien esimerkein ja kysyi, että miten kävisi nyky-Suomen, jos suhteellisesti sama kohtalo sitä kohtaisi? Hänen mukaansa nyt vikistään jokaisesta yksityiskohdasta ja suolletaan mediaan, etenkin nettiin, vaikka minkälaista roskaa. – Vuoden 1944 menetysten karusellissa on muistettava että ihmiset jäivät. Ainutlaatuinen siirtymisen ja sijoittumisen omassa maassa onnistui, jos kohta ei kyynelittä eikä loukkauksitta. ”Katso äite, evakolla on varpaatkin”, totesi pikkupoika; emakkoon sekoitti. Arki oli usein pilkkaavaa ja satuttavaa. Monet laatokan karjalaiset ovat kertoneet, miten nimittely, etenkin ryssittely, sattui.

Kaappikarjalainen

Uosukainen korosti, että karjalaiset ihmiset, yrittäjät, taiteilijat ja kirjailijat ovat olleet tärkeitä tälle maalle.

Tunnettuja ja eri tavoin tärkeitä hiitolaisjuurisista ovat Iiro ja Jukka Viinanen, Pertti Viinanen sekä ihanista ihanin kirjailija Eeva Kilpi. – Kun Karjalankannaksen ja Laatokan Karjalan yrittäjä ja muu väki lähti evakkoon, se ei hanakasti pysähtynyt Etelä-Karjalaan. Helsinki, Lahti ja muut seudut Varsinais-Suomea ja Satakuntaa myöten imaisivat joukon, Lappeenranta ei siis nimeksikään. Niinpä tutunimistä joukkoa voi tavata kaikkialla länsirannikkoa myöten, yhä löytyvät Hollmingit, Helkamat, Hackmanit, Starckjohannit, Kollit, Pessit, Kärävät, Iloset ja muut.

Puhuja mainitsi ottaneensa tämänkesäisissä Karjala-puheissaan esille uudissan ”kaappikarjalainen”, jonka Helsingin Sanomat alkukesästä lanseerasi. – Suomessa voi olla jopa miljoona kaappikarjalaisia. Hän on evakkojen jälkeläinen, joka ei tunnusta tai tiedä taustaansa. Avoimesti karjalaisia ainakin ovat Karjalan Liiton 45 000 jäsentä. On tosikarjalaisia, puolikarjalaisia, varttikarjalaisia, toisen ja kolmannen polven evakkoja jne. Olen toivonut, että osaksikin karjalaiset tulisivat mukaan yhteisöllisyyteen, juurihoitoon, iloitsemiin tai olemaan hiljaa. Ei karjalaisuus ole yhtämitaista kliseistä hilpeyttä, ei sirmakka aina soi pöydällä. Karjalaiset voivat olla hiljaisia ja vilkkaita, ujoja ja jurojakin, vaikka useimmiten ilo on pinnassa. Karjalaisuus on tunteiden näyttämisestä ja tunteisiin uskomista kielellisesti ja mielellisesti. Se on meidän erikoislahjamme; siitä ei pidä luopua, painotti puhuja.

Uosukaisen mukaan tunteiden köyhtyminen on ajalle ominaista, eikä siitä edes uskalleta puhua, vaikka se aiheuttaa masennusta ja syrjäytymistä. – Vain

vihteessä on lupa tuntea. Ja vihteessäkin on vain näyteltävä tunteiden vapautta, mieluiten nolattava ja lopuksi todettava: vitsi, vitsi. Kyynisyys leviää niin, että jääpuikot helisevät helteessäkin. Vain kyynikot voivat käydä älykkäästä. Minä kannustan jokaista karjalasta ja muuta suomalaista tuomaan julki myös myönteiset tunteensa.

Juuret Hiitolassa

Kadettikoulun johtaja, eversti Timo Pöysti kertoi puheessaan syntyneensä v. 1962 Ahlaisissa, joka sittemmin on liitetty nykyiseen Poriin. – Isäni Tauno on kotoisin Hiitolan Kilpolasta ja äitini Toini täältä Satakunnasta eli Ahlaisten Kellahdella. Lapsuudessani karjalaisuuden muistikuvina tulee ensimmäisenä mieleen murre. Mummo ja nimen omaan vanhemmat karjalaiset keskenään puhuivat tuota ”mie ja sie”-puhetta, jota sitä lapsena kuunteli.

Vaikka kukaan ei tuolloin erikseen kertonut, tunnisti lapsena kyllä puheesta, jos oli tekemisissä karjalaisen kanssa. Murteeseen liittyvä muistikuva on itselläni erittäin positiivinen. Yksi syy oli varmaan, että siihen aina liittyi tietty ilo, kun tavattiin. Sama asia kun itsellä tapahtuu nykyään eli puhuessani vaikkapa puhelimesta porilaisten kanssa, käytän ”eks tiä, tua noi, kui ni” -kieltä, josta omat lapseni ovat sanoneet, että ”Isä, sinä puhut eri tavalla kuin normaalisti”. Näin oli myös oman isäni kohdalla. Aina tiesi, jos isä puhui puhelimesta jonkun toisen karjalaisen kanssa.

Toisena karjalaiseen kulttuuriin liittyvänä asiana, joka muistuu lapsuudesta mieleen, Pöysti mainitsi karjalanpiirakat. – Niitä odotettiin aina veljien kanssa vesi kielellä ja piirakkapellin tultua uunista sormia polttaen teimme aika nopeasti selvää piirakoista. Tuo mieltymys on muuten säilynyt nykypäiviin saakka. Myös ollessani

sotilasiamiehenä Norjassa tarjottiin isännöimilläni puolustusvoimien lippujuhlapäivän vastaanotoilla aina karjalanpiirakoita ja hyvin näyttivät maistuvan ulkomaalaisillekin vieraille.

– Karjala oli viime sotien kaikkein kovin taistelukenttä ja siellä kädyt taistelut vaativat erittäin raskaita tappioita niin suomalaisten kuin neuvostojoukkojen piirissä. Itsekin sotahistorian matkoille kannakselle osallistuneena voin todeta, että kyseisellä varsin pienillä alueilla käytiin mittavia taisteluja. Suurimpana Tali-Ihantalan suurtaistelu kesällä 1944, jossa muuten oma setäni Reinokin kaatui, kertoi Timo Pöysti.

Silmälle ja korvalle

Aila Niemen juontaman pääjuhlan alussa esiintyi 17 soittajan Porilaissoittokunta. Viihdemusiikkituokiossa kuultiin sävelmiä Sotilaspojasta kesäillan valssiin. Soittokuntaa johtanut *Ahti Laine* ilmoitti viimeisen kappaleen omistetuksi juhlapuhujalle. Kyseessä oli Imatran Inkeri. Hiitolaisten oma lauluryhmä Evakot vastasi väliajan jälkeisestä musiikkituokiosta. He johdattelivat laulun siivin kuulijat matkalle muistojen Karjalaan.

Hiitolan Pitäjätseuran naistoimikunnan järjestämässä Kädentaidon näyttelyssä oli esillä monipuolisia tuotteita, kun kymmenkunta eri alojen harrastajaa esitteli aikaansaannoksiaan. Esiteltävänä oli kasviviljelystä, kehräystä, nuoren (11v) pojan lasitöitä, koruja sekä Hiitola-sukkia ja kaikkea siltä väliltä. Myyntipöydässä kävi kauppa, kun karjalaiset tuotteet vaihtoivat omistajaa. Etenkin uusi Raija Collanderin kirjoittama Hiitola-säätiön historiikki tuntui kiinnostavan.

Kullervo Huppunen

Valtioneuvos Riitta Uosukainen kehotti olemaan avoimesti karjalaisia.

Timo Pöysti ja hänen tyttärensä Senni Pöysti, missi Essin nuorempi sisar.

Hiitola-säätiön historiikki julkaistiin

Hiitola-juhlien lauantai-päivän seminaarissa julkaistiin Hiitola-säätiön vaiheista kertova historiikki. Kulttuuria ja yhteishenkeä Hiitola-säätiön kuusi vuosikymmentä on kirjoittajansa Raija Collanderin mukaan enemmän kuin säätiön historia. Kirjan ensimmäinen osa kertoo menneestä Hiitolasta, sen elämästä ja vilk-

kaasta yhdistystoiminnasta, evakkomatkoista, takaisin paluusta Karjalaan ja lopullisesta lähdöstä. Toinen osa valaisee säätiön perustamista ja toimintaa kuuden vuosikymmenen vaiherikkaana jaksana. Kolmanteen osaan on koottu hiitolaisten sananparsia ja lausahduksia sekä Pörstin mummon sanakirja, josta löytyy valaistusta ou-

toihin sanoihin.

Historiikirjan tekijä Raija Collander kertoo olleensa heti valmis, kun valtuuskunnan puheenjohtaja Keijo Huuhka pyysi häntä kirjoittajaksi. – Mie käytn vanhaa hiitolaista sanontaa ”Viel hää kyssyyp”. Nii selvää oli toimeen ryhtyminen, naurahtaa maatalon emäntä ja kuuden kirjan tekijä.

Hän on erityisen tyytyväinen siihen, että on saanut haastatella vanhoja hiitolaisia, ja myös voinut mahdollistaa 25 kertomuksta mukaan. – Paneuduin täydellä sydämellä historiikin tekoon, ja kaksi ja puoli vuotta kului sitä urakoidessa. Kävin läpi valtavan määrän arkistoja ja hankin tietoja. Sitten oli edessä aineiston karsiminen, mutta olen kyllä lopputulokseen tyytyväinen, iloitsee Raija Collander, joka kertoo pyrkineensä tekemään kirjasta elävän, tarinoiden ja valokuvien värittämän kertomuksen.

Kirjaan on tarkoituksellisesti koottu vanhoja hiitolaisia viisauksia ja sanontoja, koska Raija Collander on huolissaan entisajan riemastuttavien lauseparsien katoamisesta nykypäivän kielelliseen pelkistymiseen. – Sananparsia olisi hyvä koota talteen mahdollisim-

Raija Collander pitelee tyytyväisenä vastajulkaistua historiikkia.

man paljon, koska ne ovat nopeasti häviämässä muistista. Olen koonnut kirjaan joitakin lausahduksia ja loppuun Pörstin mummon sanakirjan, toteaa kirjoittaja sanontojen katoavasta luonnonvarasta.

Historiikin taittanut Juhani Lukka vastasi myös teoksen kuvituksesta. Hänen

mukaansa työssä oli omat haasteensa. – Joihinkin lukuihin oli kuvia hyvinkin paljon, mutta vastaavasti oli monia lukuja joiden kuvat olivat kiven alla. Välillä oli tartuttava itse kameraan, koska en halunnut kirjaan aukeamia, joissa ei olisi yhtään kuvaa, valaisee Lukka haasteellista työtään.

Historiikissa on 236 sivua ja siitä otettiin 600 kappaleen painos. 30 euron hintaisia kirjoja voi tilata Hiitolan Pitäjäseura ry:n sihteeriltä Raija Laaksoelta puh. 040 538 7401, raija.laaksonen@dnainternet.net.

Kullervo Huppunen

Juhani Lukka on saanut kiitosta laadukkaasta kirjan taitosta ja hyvästä kuvituksesta.

Kyllä hiitolaiset kädet taitavat

Hiitolan pitäjäjuhliissa oli kumpanakin päivänä esillä hiitolaisten kädentaidon tuotteita. Esillä oli yhdeksältä näyttelleasettajalta mm. nypläystä, ristipistotöitä, vanhalla menetelmällä kangaspuissa kudottuja töitä, neulakintaita, posliinimalauksia, koruja, lasitöitä ja kudonnaisia.

Aila Lähtenmäki kertoo Hiitolan Pitäjäseuran naistoyhdistyksen piirissä heränneen ajatuksen koota eri harrastajien töistä näyttely. Tänä vuonna toteutetussa näyttely-

lyssä oli esillä monipuolisia kädentaidon tuotteita, jotka todistivat että hiitolaiset kädet taitavat käsitöiden teon. Nuoruudessaan Loimaan Kotiteollisuuskoulusta tietoa ammentanut Aila Lähtenmäki oli asettanut esille sekä posliinimalaustöitään ja näyttäviä korujaan. Hän kertoi, että poltettu savi posliinimalalataan ja sitten siihen upotetaan hiottu kivi. Hänen modernimpia kudonnatöitään edustivat paperinarusta tehdyt kudonnaiset.

Pia Ketola esitteli näyt-

telyssä kävijöille sekä kehästä että kasvivärijäämiään lankoja ja valmiita kudonnaisia. Hän kertoo harrastaneensa kutomista alle 10-vuotiaasta. Viime vuosina mukaan ovat tulleet sekä kasvivärjäys että kehräys. – Monet värjäykseen käyttämäni kasvit olen kasvattanut itse, kuten Tiikerinkaunosilmä, millä saa lankoihin oranssin värin. Luonnosta kerään esimerkiksi kuusenkäpyjä, sienä, voikukkia ja lupiineja. Osa väreistä täytyy ostaa, koska niitä ei saa itse luonnosta kerättyä. Tällainen on esimerkiksi aniliininpunaisen värin antava kirva, kuvailee Pia Ketola. Hän toteaa, että värjäyksen voi tehdä myös villana, minkä jälkeen villa karstataan ja kehrätään. Näyttelyssä Pia esitteli kehräämistä värttinällä ja saksalaisella pystyrukilla, mitä poljetaan kahdella jalalla.

Kuudennen polven hiitolainen Oskari Harju (11-v) kertoi harrastaneensa lasitöiden tekoa jo neljä vuotta. Mummo oli vienyt mukanaan kansalaisopiston lasipiiriin, missä innostus oli tarttunut niin hyvin, että Oskari sai innostuksestaan harrastukseensa tänä vuonna opistolta stipendin. Heli-äiti tunnustaa Oskarin puolesta, että Tiffany-töiden teossa kuuluu palojen hiominen olevan vähemmän mukavaa, mutta innostus lisääntyy, kun lahjakas nuo-

rukainen pääsee tekemään valmista.

Kangaspuissa kudottuja vanhojen mallienkin pohjalta tehtyjä töitään esitteli Kaija Mäkeläinen. Pirjo Kopra puolestaan kertoi Hiitola-sukista. Malli on perinteinen vanha malli, minkä mukaan tatarilaiset ovat suunnitelleet tekevänsä ensi talvena urakalla Hiitola-sukkia. Kadoksissa oli hänen mukaansa Hiitolan nauha. Liekö heillä ollut yhteinen nauha kurkijokelaisten kanssa, koska omasta mallista ei kukaan tiedä.

Kullervo Huppunen

Pia Ketola näyttää miten itse värjätyistä villasta kehrätään lankaa.

Oskari Harju esittelee puhaltamaansa pulloa takanaan mm. näyttäviä Tiffany-tauluja.

Aila Lähtenmäen vieressä pöydällä on hänen tekemiään kauniita koruja.

Kaarlo Kojo vastasi Muistojen Iltamien juonnosta. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Henri Moilanen säesti Muistojen iltamien yhteislaulua. Kuva: Sampo Rouhiainen.

Vesa ja Minna Taatila antoivat elegantin tanssiesityksen. Kuva: Sampo Rouhiainen.

Muistojen iltamissa tervehdyssanat lausui Karjalaiset ry:n puheenjohtaja Jukka Heikkinen esittelee virsikannella Jukka Heikkinen. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Veijarit ja Riijarit esittivät näytelmän: "Karjalaisuus saapuu pitäjään". Kuva: Sampo Rouhiainen.

Elvi Mükkulainen sai tänä vuonna "Vuoden kurki" -arvonimen ansiostaan kurkijokelaisen perinteen vaalijana. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Karjalan kaipuu esitti Karjalaisista musiikkia. Kuvassa vasemmalta: Antti Sahla, Jutta Ala-Aijälä ja Matti Sahla. Kuva: Sampo Rouhiainen.

Muistojen iltamien tanssit tahdittaneen Pyrstötähti -orkesterin laulaja-basistin Juha Salmisen juuret vievät hänen äitinsä puolelta Kurkijoen Lapinlahdelle. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Juhlille saapui tänäkin vuonna kiitettävästi ihmisiä. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Jokioisten Tahdittomien esitys kruunasi onnistuneet juhlat. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

lausunut Mel-Martti Meskanoselle.

Puheessaan tämän kevään ylioppilas Maija Laine innosti myös nuoria karjalaisen perinteen säilyttämisessä. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Sirkka Lukka juonsi sunnuntaina. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Sunnuntain juhlapuhujana oli professori Kari Immonen. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Mellilän Karjalaiset Ry:n tervehdyssanat lausui sunnuntaina Tuomas Lankinen. Kuva: Jaakko Taitonen.

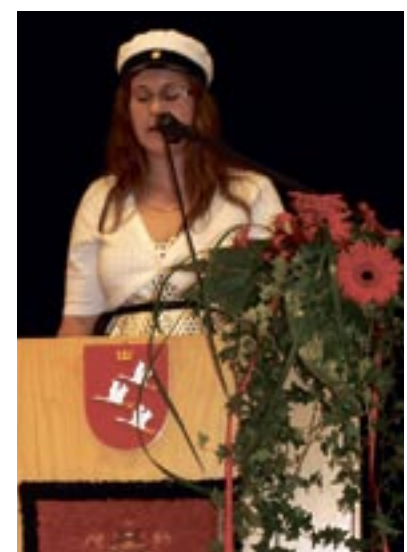
Päiväjuhla alkoi lippujen saapumisella saliin. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Juha Simola lauloi hanurin säestyksellä. Kuva: Jaakko Taitonen.

Viihdekuoro LoiMaalaiset esiintyi kapellimestarina Aimo Peuralahti, joka säesti myös sunnuntain yhteislaulut. Kuva: Jaakko Taitonen.

Outi Ketola piti sunnuntaisen ylioppilaan puheenvuoron. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

kurkijokelaisen toimitus.

Loimaan kaupungin hallituksen puheenjohtaja Teuvo Suominen toi Loimaan kaupungin terveiset. Kuva: Jaakko Taitonen.

Pirkko Riikonen lausui juhlien päätössanat. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

Kurkijokelaiset juhlivat Loimaalla 7.8.-8.8.2010

Kurkijoen 64. pitäjäjuhla järjestettiin viime vuosien tapaan Loimaan yhteiskoululla 7.8.-8.8.2010.

Puheensorina täytti heti lauantai-iltapäivällä yhteiskoulun käytävät, kun ensimmäiset ihmiset saapuivat paikalle tutustumaan näyttelyihin, seuraamaan työnäytöksiä ja osallistumaan erilaisten ryhmien kokouksiin. Juuri vanhojen tuttujen tapaaminen tuntui olevan monelle juhliin osallistuneelle hyvinkin tärkeää. Ennen illan ohjelmaa oli myös mahdollisuus nauttia Elisenvaaran Marttayhdistys ry:n pyörittämän ravintolan antimista. Tänä vuonna järjestettiin myös ensimmäistä kertaa kiertoajelu: ”Kurkijokea Loimaalla”, jossa tutustuttiin lähiseudun Kurkijoki-aiheisiin kohteisiin.

Illan varsinainen ohjelma, ”Muistojen iltamat” alkoi illan juontajan, Kaarlo Kojon rennolla avauspuheenvuorolla, jonka jälkeen päästiin laulamaan yhteislauluna ”Matalan torpan balladi”. Lauantain yhteislaulujen säestäjänä toimi Henri Moilanen, joka myös soitti koskettimia juhlissa esiintyneen ”Karjalan kaipuu” -orkesterin riveissä. Illan juontaja toimi ensimmäisen yhteislaulun esilaulajana.

Tämän vuoden juhlien järjestämisvuorossa oli Mellilän Karjalaiset ry, jonka puheenjohtaja Martti Meskanen lausui lauantain tervehdyssanat. Tervehdys sanojen jälkeen pääsimme seuraamaan Minna ja Vesa Taatilan näyttävää tanssiesitystä ja kuulumme tuoreen ylioppilaan, Maija Laineen juhlapu-

heen, jossa hän innosti myös nuoria karjalaisen perinteen säilyttämisessä. Seuraavaksi laulettiin yhteislauluna ”Täällä Pohjantähden Alla”, jossa esilaulajana toimi Jutta Ala-Äijälä, joka toimi myös ”Karjalan kaipuu” -yhtyeen solistina.

Veijarit ja Riijarit esittivät hyvin monipuolisen esityksen: ”Karjalaisuus saapuu pitäjään”, jossa näyttelemisen lisäksi laulettiin ja tanssittiin kansantanssia. Esityksen jälkeen Elvi Miikkulaiselle luovutettiin ”Vuoden kurki” -arvonimi, joka myönnettiin nyt viidettä kertaa.

”Vuoden Kurjen” nimitämisen jälkeen alkoi illan musiikkiosuus, kun ”Karjalan Kaipuu” -orkesteri astui lavalle. Orkesteri esitti muun muassa kaksi varta vasten pitäjäjuhlille sävellettyä

kappaletta ”Koti karjalan” ja ”Kurkijoen kaipuu”. Illan päätteeksi tanssit tahditti tanssiorkesteri Pyrstötähti, jonka riveissä vaikuttaa myös kaksi kurkijokitaustaista muusikkoa, laulajabassisti Juha Salminen ja rumpali Jari Schwartz.

Sunnuntain ohjelma alkoi Juhlamessulla Loimaan kaupunginkirkossa, jonka jälkeen juhla jatkui Loimaan yhteiskoululla. Myös sunnuntaina oli lauantain tapaan muun muassa mahdollisuus tutustua näyttelyihin, tehdä ostoksia myyntipöydillä, seurata työnäytöksiä ja ruokailla Kurkijoen Marttayhdistys ry:n ravintolassa ennen ”Kurkien kutsu” DVD:n esittelytilaisuutta, jossa katsottiin pätkiä DVD:stä.

Varsinainen Päiväjuhla alkoi klo 14.00 Sirkka Lu-

kan tervehdyssanoilla ja lippujen saapumisella saliin. Ensimmäisenä yhteislauluna laulettiin kaikille tuttu ”Karjalaisten laulu”. Sunnuntain yhteislaulut säesti Aimo Peuralahti, joka myös toimi Viihdekuoro LoiMaalaisten säestäjänä ja kapellimestarina. Mellilän Karjalaiset ry:n Tuomas Lankinen lausui sunnuntain tervehdyssanat, jonka jälkeen esiintyi viihdekuoro LoiMaalaiset. Vielä ennen väliaikaa oli Professori Kari Immosen mielenkiintoinen juhlapuhe ”Ryssästä saa puhua”.

Väliajan jälkeen ohjelma jatku yhteislauluna laulettulla Varsinaissuomalaisten laululla, jonka jälkeen Loimaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja Teuvo Suominen toi Loimaan kaupungin tervehdyksen. Suominen

muisteli puheessaan muun muassa Kurkijokelaistaustaisia naapureitaan lapsuutensa Pöytyällä. Kaupungin tervehdyksen jälkeen oli vuorossa kotiseutuneuvoksen arvonimen luovuttaminen Eino Vepsälle. Arvonimeä Vepsälle olivat hakeneet Loimaa-Seura ja Kurkijoki-Säätiö yhdessä. Eino Vepsä totesi kiitospuheessaan, että pala arvonimestä kuuluu jokaiselle, joka jollain tavalla pitää Kurkijokelaista perinnettä yllä.

Arvonimen luovuttamista seurasi Juha Simolan laulua haitarinsoiton säestyksellä ja nuoren puheenvuoro, jossa ylioppilas Outi Ketola muun muassa totesi Karjalaisen kulttuurin alkaneen kiinnostaa nuoria enemmän sosiaalisen median myötä. Jokioisten ”Tahdittomat” valtasivat lavan Outi Ketolan jälkeen energisellä esityksellään. Pirkko Riikonen lausui juhlien päätössanat, joiden jälkeen juhla päättyi tuttuun tapaan Maamme lauluun.

Antti Sahla

Kari Immonen

”Ryssästä saa puhua”

Juhlapuhe kurkijokelaisten 64. pitäjänjuhlilla Loimaalla 8.8.2010

Hyvät kurkijokelaiset, hyvät kuulijat

Kuusivuotias Kalevi Kuosa, Korpisaaren poika Kurkijoelta – myöhemmin hyvin tunnettu torvensoittaja ja orkestereiden intendentti – oli talvella 1943 käymässä äitinsä kanssa Lopotissa. Äidillä oli asiaa kunnanvirastoon ja Kalevi jäi pihalle odottamaan. Siinä hän alkoi ihmetellä, niin kuin pienet pojat usein ihmettelevät, että mitenkähän siinä kävisi, jos laittaisi kielen tuohon kunnantalon komean kiviportaikon metallikaiteeseen. No, niin siinä kävi, niin kuin aina käy, että kieli jäättyi kiinni, ja vasta ison hälinän ja lämmittelyn kautta se saatiin irti. Se oli Kuosan Kalevin ensimmäinen kielikoe.

Meille tarina on hellyttävä ja arkipäiväinen. Tämä on juuri se tapa, jolla lapset ylipäätän ovat olemassa. Mutta tarinaa voidaan pitää myös allegoriana, kertomuksena siitä, miten viat- tomasti ja tulevaisuuteen luottaen kurkijokelaiset ja koko Karjalan kansa palasivat ensimmäiseltä evakko-reissultaan jatkamaan siitä, mihin marraskuun pakkasissa 1939 oli jääty.

Sittemmin – aika nopeasti – tämä viattomuus katosi ja tulevaisuus muuttui ennustamattomaksi. Elisenvaaran aseman kauhujen ja evakkoretken suunnattomuuden myötä kurkijokelaiset liittyivät siihen miljoonien pakolaisten joukkoon, joka

Professori Kari Immonen oli Kurkijoen pitäjänjuhlien pääpuhujana. Kuva: Kurkijokelaisen toimitus.

ympäri Eurooppaa, rajojen murtuessa ja valtakuntien kaatuessa, etsi uutta mahdollisuutta elämälleen, uutta paikkaa, johon asettua, kun kaikki se, mikä oli tuttua ja turvallista, oli poissa.

Luottamustaan tulevaisuuteen kurkijokelaiset eivät evakkoretken myötä kuitenkaan kadottaneet. He eivät jääneet rekeen makamaan. Kun loimaalaises-

sa pellonsyrjässä valettiin savitiiliä uuden navetan tarpeisiin, valettiin samalla uskoa siihen, että myös

”Luottamustaan tulevaisuuteen kurkijokelaiset eivät evakkoretken myötä kuitenkaan kadottaneet. He eivät jääneet rekeen makamaan.”

uusilla asuinsijoilla oli tilaa hyvälle elämälle ja ihmisen onnelle. Tässä kurkijokelaiset toimivat niin kuin ne muutkin suomalaiset, jotka – halusta tai vapaaehtoisesta pakosta – ovat jättäneet kotiseutunsa ja siirtyneet uusille asuinsijoille.

Mutta vaikka karjalaisen asettumisessa oli paljon samaa kuin muillakin muuttajilla, siinä oli myös jotain erityistä ja muista kokonaan poikkeavaa. Karjalasta tuli lumottu maa siksi, että sen jättäminen oli pakollista eikä sinne ollut paluuta – ei edes käymään. Kurkijoen aika pysähtyi syyskuuhun 1944. Tuolla Kurkijoella pellot kasvoivat ikuista viljaa, Vätikän hiekoilla paistoi aina aurinko ja käki kukkui niin kuin se vain Karjalassa kukkua voi.

Hyvät kuulijat,

Puheeni otsikoksi on annettu: ”Ryssästä saa puhua”.

Se on sillä tavoin oikein,

että olen todella kirjoittanut tämän nimisen kirjan. Käsittelin siinä suomalaisten suhdetta Neuvostoliittoon, Venäjään ja venäläisiin 1920- ja 30-luvuilla. Otsikon sitaatti on lyhennys Akateemisen Karjala-seuran vuonna 1922 ilmestyneestä pamfletista, jonka nimi kokonaisuudessaan kuuluu: ”Ryssästä saa puhua vain hammasta purren”. Kysymys on pamfletista, jolla AKS:n piirissä toiminut Vihan Veljet –järjestö markkinoi ajatusta, jonka mukaan suhde Venäjään ja venäläisiin saattoi Suomessa perustua ainoastaan vihaan. Vaatimus oli konkreettinen: ”meidän täytyy oppia ja opettaa muita vihaamaan venäläistä niin syvästi ja sitkeästi, että sen vihan juuret eivät kuivu vielä kuolemassakaan”. AKS:n alkuvaiheen keskeinen ide-

ologi ja johtaja Elmo Kaila sanoi kuuluisassa pyhä viha –puheessaan: ”Vasta sitten, kun hehkuva ja kaikkivoitava kansallisviha Suomen kansan ajatuksia ja tekoja johtaa, vasta sitten se on todella vapaa ikuisesti”.

Vihan Veljen kohdalla kysymys oli pienen ryhmän ääri-ilmioistä; valtavirtaa heidän edustamastaan ajatusmaailmasta ei koskaan tullut. Toisaalta on selvää, että kaksi- ja kolmekymmenluvulla suhde Neuvostoliittoon oli Suomessa monin tavoin epäilevä ja vihamielinenkin, ja usein tämä vihamielisyys ulotettiin myös venäläisiin ihmisiinä. Rajan väki, johon myös kurkijokelaiset kuuluivat, ei kuitenkaan ollut innostunut AKS:läisestä viharetoriikasta. Rajan ihmiset tiesivät liiankin hyvin, että jos vihapuhe muuttuu toiminnaksi, he ovat ensimmäisinä vastaanottamassa kohtalon iskut – niin kuin sitten kävikin.

”Ylipäätään suhde Venäjään oli kurkijokelaisille monimutkainen asia”

Ylipäätään suhde Venäjään oli kurkijokelaisille monimutkainen asia. Toisaalta oli ilmiöitä, jotka

olivat vieraita ja vastenmielisiäkin. Näistä varmaankin tärkein olivat lahjoitusmaat. Venäläinen feodaalijärjestelmä kouraisi syvältä myös kurkijokelaista elämää. Keisarinna Elisabet lahjoitti 1700-luvun lopussa henkivartiokaartinsa luutnantille Vorontsoville ”Kurkijoen, Jaakkiman ja Koitsanlahden eli Parikkalan pitäjät, niissä olevat ihmiset, talonpojat, karjan, samoin kuin näihin pitäjiin kuuluvat kylät, pellot, metsät, niityt sekä näihin pitäjiin ja kyliin kuuluvat etuisuu-

det ikuisiksi ajoiksi ja perinnöllisiksi.” Lahjoitukset saatiin lopullisesti purettua vasta 1870-luvun alussa, ja koko lahjoitusmaa-aika jätti kurkijokelaisiin talonpoikiin pysyvän jäljen ja vääryyden kokemuksen. Se ei kuitenkaan kohdistunut pelkästään venäläisiin vaan usein pikemminkin heidän suomalaisiin vouteihinsa ja edusmiehiinsä.

Eikä Venäjältä Kurkijoelle ainoastaan ongelmia tullut, päinvastoin. Venäjä oli kurkijokelaisille autonomian ajan loppuun saakka suurin piirtein sama kuin Pietari ja Pietari taas oli Kurkijoen tärkein vaurauden lähde. Pietariin vietiin kaikki mikä vain taloista liikenä ja mikä ikinä irti saatiin: voi, nahkat, muurahaisenmunat, lumput, niverät ja pajun parkit. Viettiin pä ”kuolleen vuoteen juuriakin”, jonkinlaista lääkekasvia, häränjyviä, koi-vulehden kantoja, petäjän käpyjä, kuminan siemeniä, sienä ja niin edelleen”. Halot olivat myös itsestään selviä, samoin kalat – ja Kurkijoen tunnetuimpina tuotteina vempeleet ja piiskat. Pietari oli siis keskeinen osa kurkijokelaista elämää, ei mikään vihollinen tai vastustuksen paikka.

Suomen itsenäistyessä tilanne tietenkin muuttui. Raja meni kiinni ja kauppa loppui. Nyt koko Kannas ja Laatokan Karjala integroitui yhä tiiviimin muuhun Suomeen, ja kurkijokelaisetkin tuotteet alkoivat Laatokan laivojen sijasta kulkea rautatietä pitkin länteen. Raja, joka aikaisemmin oli ollut vain tulliraja, muuttui nyt valtiolliseksi ja poliittiseksi, todelliseksi kahden maailman rajaksi. Se sisälsi tietysti myös uhkan ulottuvuuden, ja kun sota sitten syttyi, kaikkein pahimmat epäilyt toteutu-

vat. Karjalaisen kansan, kurkijokelaisten mielissä tämä oli kaksikertaisesti totta: heille sodan lopputulos merkitsi vuosisataisen elämänmuodon tuhoutumista ja rakkaista asuinseuduista luopumista.

Tämä loi tietysti tilaa myös vihan tunteille. Vääryyden kokemus oli voimakas ja perusteltu. Vihan varaan ei elämää kuitenkaan voinut rakentaa. Niinpä uusi elämä rakentuikin jokapäiväisen arjen ja kaipuun yhdistelmälle. Lopotin maise-

”Vihan varaan ei elämää kuitenkaan voinut rakentaa. Niinpä uusi elämä rakentuikin jokapäiväisen arjen ja kaipuun yhdistelmälle.”

ma ja Kurkijoen kylät olivat koko ajan mukana, mutta auran edessä olivat Loimaan pellot, eikä Elisenvaaran yhteiskoulua käyty tutussa puutalossa Saavan mäellä vaan Kyrön asemanseudulla yhdessä saviseudun nuorten kanssa. Mutta eivät Lopotti ja Saavan mäki ja muutkaan Kurkijoen paikat olleet mihinkään hävinneet, päinvastoin. Ne olivat koko ajan hyvin konkreettisina ja elävinä läsnä niin ajatuksissa ja puheissa kuin toimintatavoissakin – koko elämän perustassa. Itse asiassa menneitä kotiseutuja ajateltiin nyt enemmän kuin silloin, kun ne olivat konkreettisina läsnä.

Ei Karjala myöskään muulta Suomelta ollut mihinkään kadonnut. Itse asiassa se Karjala, joka meillä nyt on mielissämme, syntyi vasta sodan ja menetysten myötä. Aikaisemmin Karjala oli koostunut aika

erillisistä alueista. Viena oli Kalevalan ja karelianismin maa, jota lähestyttiin Gallén-Kallelan, Sparren ja Inhan kuvien, Sibeliuksen musiikin kautta, kulttuuri-ihmisen katseella, ei konkreettisena tilana. Aunus eli heimoaатteen unelmissa, mutta todellisuutta siitä tuli vasta TK-miesten kirjoituksissa ja tietysti ennen muuta Olavi Paavolaisen Synkän yksinpuhelun Sinisen kukan kuvamaalauksissa Aunus harmaasilmänä. Laatokan Karjala ja Raja-Karjala ja Kannas olivat omia omaleimaisia suomalaisia paikka-seutuja. Kukin vähän erilaisia ja erillisiäkin. Yhteinen, yksikkömuotoinen Karjala niistä tuli 1944. Itse asiassa tämä Karjala oli syntynyt jo hieman aikaisemmin, Olavi Paavolaisen toimittamien Karjala, muistojen maa ja Rakas entinen Karjala –kirjojen myötä. Tämä Karjala oli karjalaisten itsenä tekemä, yhdessä aikaansaatu. Kirjat nimittäin perustuivat valtavaan Karjalan liiton järjestämään kuvakeräykseen. Paavolainen kirjoittaa esipuheessa: ”kuvia lähettivät sekä kymmenvuotias kansakoulupoika että yliopiston professori; sekä taidevalokuvaaja että vanha karjalaisvaimo, joka heimo-teen ominaisella avuliaisuudella antoi, mitä hänellä oli: vuosien kuluessa sanomalehdistä leikkaamansa sekä rakkaina muistoina pelastamansa kotipaikkakunnan kuvat ...”

Joka tapauksessa esimerkiksi juuri äsken radiossa päättynyt karjalainen heinäkuu ja jatkuvasti kasvava ja erinomaisen hyvinvoiva Karjala-kirjallisuus kertovat, että Karjala ei suinkaan

ole pelkästään menneisyyttä, vaan se on myös mitä konkreettisinta nykypäivää. Henkisesti mielessä Karjalaa ja karjalaisuutta ei ole koskaan luovutettu. Se näkyy myös täällä tänään, juhlakansassa, joka vuosi toisensa jälkeen kokoontuu puhumaan mie-kieltä, muistelemaan Kurkijoen kylää ja Laatokan rantoja. Myöskään tälle joukolle – ja nimenomaan tälle joukolle – Karjala ei ole mihinkään kadonnut.

Hyvät kuulijat,

Kun Neuvostoliitto romahhti ja raja Karjalaan avautui, myös Karjalan asema muuttui. Se muuttui sekä Suomessa yleisesti että siirtoväen ja heidän jälkeläistensä keskuudessa. Matkat Karjalaan tekivät vanhat

”Karjala ei suinkaan ole pelkästään menneisyyttä, vaan se on myös mitä konkreettisinta nykypäivää.”

kotiseudut aivan uudella tavalla läsnä oleviksi. Kokemuksia on yhtä monta kuin kokijaakin. Jokainen löytää rajan takaa oman Karjalansa. Mutta toki yhteistäkin on. Tämä yhteisyys syntyy esimerkiksi ikäpolvien kautta. Vanhimmassa joukossa on vielä niitä, jotka ovat eläneet nuoruutensa Karjalassa, joiden nuoruutta ovat Kurkijoen kylät. Keskipolvi syntyi evakkorekeen tai vähän ennen; heillä ei ole välitöntä omaa kokemusta, mutta heidän yhteytensä edelliseen polveen on tiivis. Heidän lapsuudessaan ja nuoruudessaan Karjala

ja Kurkijoki on ollut koko ajan läsnä siitä riippumatta, onko sitä erikseen käsitelty, onko siitä puhuttu vai ei. Sitten tulevat seuraavat polvet, ne, joiden suhde perheen ja suvun vanhoihin kotiseutuihin on jo kokonaan välittynyt.

Kaikki nämä ikäpolvet matkaavat nykypäivän Kurkijolle erilaisina, kukin omista lähtökohdistaan. Selvää kuitenkin on, että kahden viime vuosikymmenen matkailu on muuttanut oleellisesti vanhaa Karjalakuvaa.

Toki uusi tilanne on ollut yllätys myös Karjalassa nyt asuville. Venäläinen kalamies Kannakselta on kuvannut kokemaansa näin: ”Minä olin kosken alla kalassa. Ja puolelta päivin koko metsä alkaa rytistä niin pirusti. Minä ajattelin, että hirvilauma. Sovhoosin pellot menevät sotkemaan. Ei ne mitään hirviä olleet. Tshunia siellä oli tienvarren pusikot täynnä.” Pitkän aikaa oppaana ollut nainen Viipurista kuvaa työskentelyä vanhojen karjalaisten kanssa: ”Niiden kanssa on vähän hankalaa. Siinä tarvitaan meikäläinen sirokaja natura, tämä lavea luonne, että niiden kanssa jaksaa. Ne pyrkii oikomaan selostusta, kuulkaa. Ja väittävät vastaan.”

Suomalaisten ja nykykarjalaisten kohtaamisissa on siis monia ulottuvuuksia. Oleellista kuitenkin on, että näiden kohtaamisten kautta kyky ja halu ymmärtää on molemmin puolin lisääntynyt – ja niin myös tieto. Monet Karjalan matkaajat ovat tutustuneet läheisestikin alueella nyt asuviin ihmisiin. Samalla on ymmärretty, että rajan molemmin

puolin ihmisyyden sama; valtioiden välinen politiikka on toinen asia. Poliitiikan alueella on kuitenkin helppo esittää yksi toivomus, ja se on, että suomalaisille pitäisi rajan takana saada samantaiset mahdollisuudet hankkia tontteja ja taloja itselleen kuin venäläisillä nyt on Suomessa. Tämän edellytyksenä tietysti on, että Venäjältä pitäisi tulla oikeusvaltio sellaisessa mielessä kuin oikeusvaltio kansainvälisesti ymmärretään.

”Matkat Karjalaan tekivät vanhat kotiseudut aivan uudella tavalla läsnä oleviksi.”

Jokaisella ihmisellä on oikeus muistoihin ja jokaisella ihmisellä on myös oikeus siirtää nämä muistot ja koko oma kulttuuriperintö seuraaville sukupolville. Tämän sanominen on tietenkin tarpeetonta ja tyhjääpäiväisyys, sillä itse asiassa juuri muisti ja sukupolvien välinen tiedon siirto on koko ihmisen elämän perusta. Ilman muistia ei ole tietoista elämää. Kuopion evakossa syntynyt loistava Karjalatutkija Hannes Sihvo totesi joskus, että evakkolasten sukupolvelle tarjottiin kyllä tunteen siirtoa, mutta tiedon siirto jäi vähemmälle. Nyt tilanne on toinen. Välittömiä tunteen siirtäjiä on yhä vähemmän ja tiedonhaluisia kuuntelijoita yhä enemmän. Tämä tiedonhalu on viime vuosina kasvanut voimakkaasti myös niiden keskuudessa, joilla ei ole perheen tai suvun kautta omia siteitä Karjalaan. Itse kuulun tuohon ryhmään.

Kuulun kulttuurikarjalainisteihin, kuulun ryhmään,

joka on kiinnostunut Karjalan historiasta ja Karjalan merkityksestä muulle Suomelle, mutta jolla on myös emotionaalisesti latautunut suhde Karjalaan, jolle Karjala on jotain erityistä. Minulle esimerkiksi Sortavala on viimeinen jäljellä oleva 30-luvun suomalaisen kaupunki. Olen istunut Lopotin Säkinnmäellä ja katsonut kohti Laikkalanlahtea ja Laatokkaa. Olen surrut kirkkoa, joka paloi – kirkkoa en ehtinyt nähdä. Olen katsonut yli Raholanjoen, kohti entisen maamiesopiston rakennuksia, kohti uuteen aikaan kurkottuvaa Hotelli Kurkea. Sen näin, mutta seuraavan kerran kun tulin, tuli oli vienyt myös sen. Olen muutaman päivän kulluttua taas kerran lähdessä Viipuriin. Lähden käymään läpi sen vanhoja rakennuksia, etsimään sitä, mikä on jäljellä ja pohtimaan sitä, miten uusi Viipuri syntyy ja mikä on tämän uuden suhde historiaan. Uno Ullbergin taidemuseon restaurointi ja uusi avaaminen taidemuseona kertoo siitä, että Viipuri elää, että uusi aika on rakentumassa.

Meidän kannaltamme tärkeintä on kuitenkin, että Karjala pysyy merkittävänä osana suomalaista mielen maisemaa, että se on merkittävä osa nykyhetkeä. Tärkeää on myös, että muisto Karjalasta siirretään uusille sukupolville, että nyt syntyville ja heidän jälkeensä tuleville muodostuu käsitys Karjalasta, että heille muodostuu käsitys Kurkijoes-ta. Meillä kaikilla on lupa muistella. Meillä kaikilla on lupa muistaa.

Ylioppilas Maija Laine

Nuoren puheenvuoro Kurkijoen pitäjäjuhilla 7.8.2010

Hyvä juhlaväki,

kun minua pyydettiin pitämään nuoren puheenvuoro tähän muistojen iltaan,

pelästyin hieman, kun en tiennyt mitä puhuisin näin suurelle yleisölle. Päätin kuitenkin yrittää, sillä tä-

män jälkeen olen taas yhden kokemuksen rikkaampi. Olen siis Maija Laine ja valmistuin ylioppilaaksi tänä keväänä tästä Loimaan lukiosta. Juureni juontavat äitini puolelta Kurkijolle. Äitini vanhemmat Maria ja Johannes Repo olivat kotoisin Kurkijoen Elisenvaaras-ta ja päätyivät monien vaiheiden jälkeen Loimaalle. Ja sitä kautta minäkin olen päättynyt tänään tänne.

Kuten jo mainitsin, tämän puheenvuoron pitäminen on minulle yksi hieno kokemus, joka vaatii pientä ponnistelua onnistuakseen. Myöskin monet perinteiset asiat kuten vaikka karjalan piiraiden tekeminen - taito joka siirtyy sukupolvelta toiselle - vaatii ensin yrittämistä ja opettelua. Kenties ei heti ensimmäisellä kerralla tule täydellisiä piiraita, mutta kokemuksen myötä taitokin karttuu ja seuraavalla kerralla piiraat ovat

kauniimpia ja paremman makuisia. Kuitenkin jostain syystä Äidin tekemä piiraat ovat aina paremman näköisiä ja makuisia kuin omat, vaikka olisivat täsmälleen samoista aineista tehty. Mutta jos ei koskaan yritä, taito jää hankkimatta ja perinne hiljalleen katoaa. Eikä myöskään pääsisi opettamaan omille lapsilleen hienoa taitoa, joka on kulkenut sukupolvelta toiselle. Monet perinteiset taidot ovatkin hieman vaarassa hävitä osittain sen takia, että nuoria ei välttämättä kiinnosta tai sitten ei jakseta edes yrittää. Miksi vaivautua, kun kaikki on niin helposti saatavilla vai-vatta. Karjalan piiraat ovat kuitenkin perinteistä hyvin pysyvä, sillä ne kuuluvat monessa perheessä niin arkeen kuin juhlaankin.

Viimeisin kiinnostuksen kohteeni, jota päätin yrittää, ei aivan yllä piiraiden

kanssa samalle tunnettasuoralle. Se on eräs vanha suomalainen käsityötekniikka, joka erityisesti Karjalan alueella on säilynyt pitkään, kun taas läntisemmällä alueella taito on vähitellen unohtunut. Puhun nyt nimittäin neulakinnastekniikasta, josta meille suureksi ilokseni oli päivällä työnäytöstä pitämässä Elvi Miikkulainen. Innostuksen sain eräänä keväisenä päivänä Sarka museossa, jossa näin myynnissä neulakintaita ja päätinkin ottaa selvää miten neulakintaita tehdään, kun en ollut koskaan kuulutkaan niistä. Tämä innostikin minut kokeilemaan, jospa minäkin oppisin neulakinnastekniikan, sillä olen aina pitänyt erilaisista käsityöistä ja erityisesti neulomisesta. Yrityksen ja erehdyksen kautta olen jo onnistunut tekemään pieniä pätkiä neulakinnas-neulosta ja pian uskallan varmaan jo yrittää kintaiden tai vaikkapa pipon tekemistä. Varsinkin kun tänään pääsin näkemään, miten taidon osaava tekee kinnasneulalla. Ja eikös sitä sanotakin, että yrittänyt ei laiteta.

Uusien asioiden yrittä-

minen ja vaikkapa harrastusten aloittaminen vaativat paljon vaivaa ja työtä, jotka nykyaikana vieraannuttavat monia yrittämästä uutta. Samalla tavalla työtä ja vaivaa vaatii perinteiden vaaliminen ja omaan suvun historiaan tutustuminen. Yleisesti onkin tiedossa, että sukujuuriin ei juuri kiinnitetä huomiota nuorena vaan pikkuhiljaa vanhemmiten asia alkaa kiinnostaa. Kuitenkin nykyisenä internetin valtakautena on tämäkin tullut helpommaksi. Se voikin olla yksi keino, jolla nuoret saataisiin kiinnostumaan enemmän omista juuristaan. Varsinkin kun se on helppoa ja vaivatonta, vaikkakin vaatii myös jonkinlaista aikaisempaa kiinnostusta. Tämä voisikin olla sellainen asia, jossa vanhemmat ihmiset voisivat kannustaa nuoria ottamaan selvää. Taikka kenties pyytää apua jonkin asian selvittämisessä netistä, samalla voi kenties herätä pieni kiinnostus kyseiseen aiheeseen. Näihin mietteisiin päätän tämän oman puheenvuoroni.

Kiitos ja hyvää illan jatkoa!

Maija Laine piti puheen Kurkijoen pitäjäjuhlien Muistojen illassa. Kuva: Jaakko Taitonen.

Sahlan suvun sukukokous

Pöytyällä 14.8.2010

Syyskuussa 1895 vei 24-vuotias kurkijokelainen maanviljelijä Juhana Schwartz vihille samasta pitäjästä kotoisin olleen morsiamensa, kohtaa 18-vuotiaan Elisabet Poutasen. Tästä liitosta heille syntyi 16 lasta: Onni, Toivo, Tyyne-Riitta, Aino, Eino, Hilja, Tyyne, Helmi, Tauno, Siiri, Impi, Elsa, Martta, Topi, Emma ja Sulo. Juhanan jo kuoltua, 1935 Elisabeth ja lapset muuttivat sukunimensä Schwartzista Sahlaksi. Tämän päivän Sahlan suku koostuukin näistä Juhanan (1871-1935) ja Elisabetin (1877-1953) lasten kuudes- tatoista sukuhaarasta, joista

kahdeksassa on elossa olevia jälkeläisiä, yhteensä yli 400. Lauantaina 14.8.2010 puolitoistasataa kurkijokelaisen maanviljelijäpariskunnan Juhana ja Elisabeth Schwartzin jälkeläistä koontui Sahlan suvun sukukokoukseen Pöytyällä.

Sahlan sukukokouksia on järjestetty vuodesta 1985, jolloin myös sukuseura perustettiin. Yläneen juhlan jälkeen ollaan kokoonnuttu Salossa, Loimaalla, Parikkalassa, Littoisissa ja Pöytyällä. Aluksi juhlittiin neljän, nykyään viiden vuoden välein. Tässä järjestyksessään seitsemännessä juhlassa olivat paikalla sekä suvun

vanhin nainen Linda Kaartinen (s.1920) että kymmenen vuotta nuorempi serkkunsa Kalevi Sahla, suvun vanhin mies. Nuorimmat juhlijoista olivat alle vuoden ikäisiä.

Sukujuhla alkoi hartaudella Pöytyän kirkossa, min- kä jälkeen laskettiin kukat suvun kantaäidin Elisabetin haudalle ja veisattiin virsi ”Soi kunniaksi Luojan”. Kirkkomaalta siirryttiin Kyntäjäntuvalle, missä jokainen sai ilmoittautumisen jälkeen askarrella oman sukupuun lehtensä rintapieleen kiinnitettäväksi. Lehteen kirjatu- n nimen ja sukuluettelon mukaisen rekisterinumeron perusteella oli sitten illan

mittaan helppo hahmottaa millä sukupuun oksalla juttukaveri istuu.

Pidot aloitettiin suvullemme tavanomaiseen tapaan eli syömällä tuhdisti. Pito- pöydässä pääroolia näytteli tietysti karjalanpaisti. Ruuan jälkeen sukututkijamme, sukuuettelo ylläpitävä Kari Sahla kertaili suvun vaiheita ja totesi muun muassa, ettei Sahla-nimen tark- ka syntyperä ole vieläkään oikein selvinnyt. Kari esit- teli vuoden 2005 Littoisten kokouksen jälkeen sukuun syntyneet ja muistimme hetken hiljaisuudella tuon edellisen tapaamisen jälkeen poismenneitä. Seuraavaksi

sukuhaarat esittäytyvät ko- koontumalla vuorotellen sa- liin yhden haaran edustajista esitellessä joukkonsa muil- le. Haastavimman tehtävän eteen tässä joutui Einon su- kuhaaran Teuvo Sahla, joka sai esitellä nimeltä yhteensä noin 70 sukulaista ja sukuun naitua.

Esittelyjen jälkeen pidet- tiin sukuseuran virallinen kokous, jossa valittiin seuralle uusi puheenjohtaja ja hallitus seuraavaksi 5-vuo- tiskauksi. Tero Sahla luovutti puheenjohtajan valtikan serkulleen Janne Sahlalle ja hallitukseen va- littiin yksi edustaja kustakin sukuhaarasta. Salissa jatkui ohjelma, saimme nähdä ja kuulla runonlausuntaa, lau- luesityksiä, musiikkitieto- visailua, sketsejä ja hiukan erilaisen muotinäytöksen. Siinä sivussa ehti uusi hal- lituskin kokoontua sivuhuo-

neessa ja vetää suuntaviivat seuraavalle, jälleen viiden vuoden päästä järjestettävälle tapaamiselle. Lopulta kiipesi orkesterikin lavalle ja ilta jatkui tanssin pyör- teissä. Välillä tietysti ve- dettiin henkeä ja tankattiin, ensin kakkukahveilla ja myöhemmin vielä suolai- sella iltapalalla.

Sunnuntain puolelle jat- kuneissa juhlissa oli aikaa vaihtaa kuulumisia har- vemmin tapaavien suku- laisten kesken ja muistella menneitä, mutta yhtälailla pohtia myös tulevaisuutta. Useammassakin pöytäseu- rueissa todettiin, että kii- reisen arjen keskellä tun- tuu olevan vaikeaa löytää aikaa esimerkiksi tällaisten tapaamisten järjestämiseen. Silti, ja juuri siksi, tällaisia kokoontumisia pitää järjes- tää. Sukukokous, väkisin kalenteriin tungettunakin antaa uskoa siihen, että em- me ole kiireidemme keskel- lä yksin. Yhteisen historian kertaaminen kannattaa jo pelkästään siksi, että jos emme tiedä mistä tulemme, miten voimme tietää mihin olemme menossa. On haus- kaa yhdessä miettiä, kuten Seppo Sahla juhlapuhees- saan sanoi, millainen on ollut se alkurajähdytys, joka on synnyttänyt tällaisen su- vun. On ilahduttavaa koota yhteen pitkin maata ja maa- ilmaa kulkeutuneet Sahlut. Huomata, että tuokin tuos- sa on aivan näköiseni tai paitsi sukulaissielu, vieläpä sukulainen. Tavata joku joka itkee ja nauraa, usein yhtä aikaa, samoille asioille ja yhtä herkästi kuin minä.

Aurassa 15.8.2010
Sahlan suvun jäsen
numerolla 5.2.3.1

Juha Lepistö

Sahlan suku
kokoontui
14.8.2010
Pöytyän
Kyntäjäntu-
valla. Kuva:
Jari Sahla.

Kirjoituskilpailun satoa:

Rakas Karjalaperintö

Sen paras osa saatiin var- haislapsuudesta: leikeistä kodin avarissa huoneissa, vanhempien hoivasta, kir- mailusta kotipihalla, aho- mansikoiden ja luonnonkuk- kien poimimisesta, talvisista riemukkaista mäenlaskuista kotipihan kalliolla ja lumiuk- kien tekemisestä. Ne olivat huolettomat lapsuusvuodet, jotka päättyivät talvisodan jälkeiseen kaaokseen, kun lapset äiteineen sekä van- hukset vieriin asemalle ja muihin kokoamispaikkoi- hin. Kodeista lähtöä eivät ymmärtäneet pienet lapset, ainoastaan vanhempien su- run ja tuskan. Mitkä olivat aatokset saattajilla silloin, kun veivät perheensä pois kotoa ja palasivat takaisin kokoamaan sirpaleita ele- tystä elämästä maanteiden varteen tulevaisuutta var- ten?

Mitkä olivat mietteen sil- lä talon tyttäreillä, joka hoiti vanhaa äitiään sodan aika- na, ainoaa lähiomaistaan? Hän oli saattanut sodassa kaatuneen miehensä sank-

rihautaan muutama viikko aikaisemmin ja äidin elä- mä sammui rauhan tultua 13.3.1940. Arkun puuttu- essa hän vei äitinsä hauta- usmaalle puusängyssä, josta jalat oli katkaistu. Saattovä- kenä oli papin lisäksi soti- laita, jotka auttoivat haudan luomisessa, muilla oli kiire pois vihollisen tieltä.

Ensimmäinen evakko- tie päättyi Keski-Suomeen ja siellä oli sopeuduttava asumaan ahtaasti vieraiden ihmisten joukossa. Olosuh- teet ymmärrettiin puolin ja toisin. Koulunkäynti alkoi ja kansakoulu käytiin läpi vuosi ja luokka -systemillä eri paikkakunnilla. Evakko- lapset olivat vieraita paikal- listen joukossa, eri murretta puhuvia, eri tapoihin tottu- neita. Monesti oli helpom- pi olla hiljaa välitunnilla, kuin kuunnella matkimista ja naurua erilaisuuden ta- kia. Kouluvuodet 1942- 1944 olivat toisenlaiset, ne käytiin kotona Karjalassa omien joukossa. Useim- mat koulurakennukset oli

poltettu sodan aikana, joten koulua pidettiin tulipalolta säästyneiden talojen isois- sa huoneissa. Kesät eivät olleet kokonaan vapaita leikkejä varten, vaan kou- lulaiset joutuivat pitämään kerhopalstaa ja keräämään pihkaa, käpyjä, lumppuja, metsämarjoja, kumirojua, karvoja ynnä muuta ja mer- kitsemään kaikki työkirjoi- hin, jotka oli jaettu keväällä koulusta.

Koko sodan ajan lapsil- la oli tukena vanhemmat ja perhe, mutta mistä aikuiset ammensivat voimansa? Jat- kosodan alkaessa he Karja- laan palattuaan joutuivat näkemään tuhotun Karjalan, jossa useimpien kodit olivat raunioina. Ei kuitenkaan ol- lut aikaa lannistua, väliai- kaiset asumukset oli saatava ensin kuntoon ja pellot rai- vattava viljelykseen. Työtä riitti, mutta oltiinhan kotona – tutut naapurit ja sukulaiset olivat taas lähellä. Tämä ei kuitenkaan ollut pysyvää, parin vuoden kuluttua läh- tö oli jälleen edessä. Kaikki

oli taas jätettävä ja lähdet- tävä evakkotaipaalelle, nyt suuntana oli Etelä-Poh- janmaa. Vuoden kuluttua matka jatkui varsinaiseen sijoituskuntaan Varsinais- Suomeen. Maanviljelijät saivat jatkaa entisessä am- matissaan, heille annettiin peltomaata ja metsää en- tisten tilalle. Useimmiten he saivat paljasta peltoa ilman rakennuksia, jotka oli pystytettävä annettujen tyyppipiirustusten mukaan. Työtä oli tehtävä ankaras- ti, mutta oman kodin tarve antoi voimia kestää raskas rakennusvaihe. Tukea sai myös uskosta korkeimman apuun ja turvaan, toivosta antaa lapsilleen parempi tulevaisuus, rakkaudesta läh- himmäisiin ja tiiviistä yhte- ydestä sukulaisiin. Naapurit olivat aina lähellä ja auttoi- vat tarvittaessa.

Kaikkialle Suomeen siir- tyneistä karjalaisnuorista kasvoi hyviä aikuisia, jotka menestyivät eri elämänoil- la. Aika sodan loputtua, jäl- leenrakennuksen vuodet, oli pohjana tulevalle elämälle, osa Karjalan perintöä

Katri

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

Kurkijoki -Museo

Kojonperäntie 446,
Kojonperä, Loimaa

Avoimna kesä-, heinä-
ja elokuussa lauantaisin ja
sunnuntaisin 12-16

Pääsymaksut: Aikuiset 2 €
Lapset (alle 12 v.) €

Ryhmävaraukset:
Eino Vepsä puh. 0500 875 211
Antti Eklund puh. 050 342 6608

Museon esineistö peilaa Laatokan luoteiskulman
rantapitäjän elämää 1800-luvulta aina viimeiseen
1944 tapahtuneeseen poislähtöön saakka, sekä
evakoiden sen jälkeistä elämää Loimaan talous-
alueella.

Sunnuntaina 29.8 kahvitarjoilu!

Muistojen Simolanmäki

Kurkijoki on mäkien ja kal-lioiden seutua. Minun koti-mäkeni oli Simolanmäki. Siinähän se oli asemaseudun ja maalaispaikkojen välissä. Kirkolle oli matkaa vanhaan aikaan 15 kilometriä, mutta salama poltti yhden pylvään ja sen jälkeen oli matkaa vain 14 kilometriä.

Kotini oli ennen vanhaan niin sanottu hevosten vaih-topaikka. Matkamiehet yö-pyivät talossa. Heitä varten oli eri tupa. Saavanmäellä pidettyjen markkinoiden aikaan oli tungosta. Venä-läiset ja kannakselta tulleet kauppiaat tarvitsivat myös majapaikan. Mummon ker-toman mukaan kauppiaat antoivat äidille omenoita noin v. 1908-1909. Ne olivat siihen aikaan harvi-

naisia. Äiti pani siemenet keskelle pihaa maahan ja niistä kasvoi komea omenapu-u. Minun lapsuusaika-nani siinä oli neljä vahvaa runkoa ja latva oli kattojen yläpuolella. Se myös tuotti isoja kesä- ja talviomenoita ja oli mainio kiipeilypaikka lapsille. Ei ihan luvallinen. Olin alakoulussa, kun kä-vimme leikkimässä puun ympärillä, ”omenoita kuul-tavia puu on punanansa”, leikin. Muistaako kukaan sellaista leikkiä?

Vietän hiljaisen hetken puun muistolle joka kevät. Suljen silmäni ja palaan kesäaamuun Simolanmä-ellä. Istun aitan rapulla, aurinko on juuri ilmestynyt metsän takaa. Pihan täyttää huumaava vaaleanpunaisten

omenapuunkukkien tuoksu. Linnut laulavat ja lypsypai-kalla kahajtaa kellon kilah-dus. Naapurin karjanhoitajat ovat jo aloittaneet työnsä.

Tämä lähinaapuri oli Kiiskin Pekko. Louhkan Pekko, sanoi mummo. Mäkeä oli vanhaan aikaan sanottu Louhkanmäeksi. Oliko mäki saanut nimen miehen mukaan, vai päin-vastoin, en tiedä. Erikoinen persoona, näin jälkenpäin ajatellen. Hyvä naapuri ja lapsirakas mies. Hän oli emäntänsä kanssa kummi-ni. Siihen aikaan oli vielä kummitäti ja –setä.

Erikoinen muistoni on palmusunnuntaina virpo-massa käynnit. Nykyisten pikkunoitien sijaan laitet-tiin parasta päälle ja rusetit

Kuva omenapuun vierellä 1938 tai 1939. Juho-isä Martti sylissään, Sylvi, Maria-äiti ja Olavi

Talo rakennettu vuonna 1928. Kuvassa Revon perhettä: Saima, Sylvi (1 v), Lyyli ja Eino.

lettiin. Kylään mennessä niiaattiin ja pojat kumarsivat ja ottivat lakin päästä. Tädin tultua virvotuksi hän ohjasi meidät kamariin ja selitti, ettei setää saanut hereille, mutta yrittäkää nyt tekin. Sitten seurasi iloinen myl-läkkä. Viisivuotiaana ihmet-telin miksi setä nukkui saap-paat jalassa. Juhannuksena oli yhteisiä tapaamisia su-kulaisten ja ystävien kanssa. Talven hakkuujätteet koot-tiin meidän kokkokalliolle juhannuskokoksi. Sinne tuli naapureiden lapsia ja aikuisiakin laulamaan ja leikkimään. Hauskaa oli, vaikka suuret kansanjoukot ja meteli puuttui.

Kiiskit muuttivat sitten toiseen taloonsa Saavan-mäelle, mutta yhteydenpito säilyi. Entinen talo jäi tyh-jäksi ja siinä aloitettiin ala-koulu. Myöhemmin siinä oli vuokralaisena muun muassa lääkäri.

Simolanmäelle rakennet-tiin myös näkötorni. Joku väitti, että sieltä näkyi Laa-tokka. Nyt näkötornista on kuuleman mukaan jäljellä ainoastaan kallioon kiinni-tetyt kiinnitysraudat. Toinen näkötorni rakennettiin sinne asematien varteen. Sieltä ei näkynyt kuin Suohovin pel-lot. Miksi se sinne rakennet-tiin, on minulle arvoitus.

Lopuksi lainaan tähän muutaman säkeen Keski-suomalaisten laulusta:

*Siellä on naapuri heimoni verta.
Sillä on ystävä voittamaton.
Sinne, ah sinne on kaipaus kerta.
Siellä on kaikki mi kallista on.*

Terveiset naapurille ja iloi-sia muisteloita toivo Lyyli

Kalakurkien onkikilpailu

Yläneellä Pyhäjärvellä Veljesrannassa 25.7.2010

Tulokset (saaliin paino grammoina):	
1. Saini Repo	6025
2. Simo Kaunisto	5790
3. Viljo Ylönen ...	4215
4. Raija Laaksonen	3550
5. Martti Repo ...	2970
6. Pentti Kemppinen	2020
7. Terttu Veijalainen	1845
8. Pentti Inkinen ...	1785
9. Lauri Veijalainen	1710
10. Jouko Mäki ...	1390
11. Liisa Maanpää	1215
12. Aimo Jälkö ...	1130
13. Eero Häkli ...	1005
14. Veikko Nenonen	985
15. Seppo Kemppinen	975

16. Marjatta Poskiparta	580
17. Hannele Piiparinen	545
18. Leena Meskanen	435
19. Martti Meskanen	395
20. Raimo Sikiö	95
Kokonaissaalis 37,66 kg	
Suurin saalis kiertopalkin-to: Saini Repo 6025 g	
Suurin kala kiertopalkinto: Pentti Kemppinen 345 g (ahven)	
Saamattomien palkinto: Kaarina Sikiö	
Mölkky-kilpailun voittaja: Lauri Veijalainen	

